ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា

សួនបន្លែគ្រួសារ

រៀបចំដោយ នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

សហការជាមួយ នាយកដ្ឋានក្សេត្រសាស្ត្រ និង កែលំអដីកសិកម្ម

ឧបត្ថម្ភដោយ គំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា_អូស្ត្រាលី

រៀបរៀងដោយ : លោក ម៉ុង វណ្ណឌី
នាយកដ្ឋានក្សេត្រសាស្ត្រ និង កែលំអដីកសិកម្ម
ទូរស័ព្ទ : ០១២ ៨២៨៧២១

កាលបរិច្ឆេទ : ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៦

© រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង : គ្រប់បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា (បអប) ទាំងអស់រួមទាំងឯកសារនេះ ជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ហើយសំរេចផ្តល់អោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។ រាល់សំណើសុំផលិតបន្ថែម ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតសិទ្ធិជាមុន ពីនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ។

បុព្វកថា

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រោមកិច្ចសហការគាំទ្រពីទីភ្នាក់ងារអូស្ត្រាលីសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (AusAID)តាមរយៈគំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី ជំហានទី២ (២០០១-២០០៦) ដែលមានគោលដៅពង្រឹងស្ថាប័ននិងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៅកម្ពុជា បានខិតខំយ៉ាងពេញទំហឹងដើម្បីធ្វើការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ការរៀបចំកសាងផែនការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មស្របតាមគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធកសិត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ និងបានចងក្រងជា បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះឡើង។

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ បានចងក្រងដោយអ្នកជំនាញឯកទេស (Subject Matter Specialist) នឹងត្រូវបានឆ្លងការពិនិត្យ ពិគ្រោះយោបល់ និងឯកភាពយល់ព្រមពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេសដែលមានសមាសភាពមកពីនាយកដ្ឋាន ជំនាញនានា នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត។ ឯកសារដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ គឺជាឯកសារគោលដែលពិពណ៌នាអំពី ព័ត៌មានបច្ចេកទេស វិធីសាស្ត្រ នីតិវិធី និងផែនការថវិកាចំណាយសម្រាប់ជួយដល់ មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក និងភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនៅមូលដ្ឋាននានាយកទៅប្រើ ប្រាស់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសថ្មីៗ ក្នុងបំណងផ្ទេរចំណេះដឹង ព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្ម តាមគ្រប់រូបភាពឱ្យបានជ្រួតជ្រាបដល់ប្រជាកសិករ និង ផលិតករដែលរស់នៅក្នុងតំបន់មានសក្តា នុពលភាពស្របតាមលក្ខខ័ណ្ឌភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងតម្រូវការចាំបាច់ជាក់លាក់នៅមូលដ្ឋាន ។

ដូច្នេះបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ មានសារៈប្រយោជន៍ជារួមសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មខេត្ត-ក្រុង យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាចំពោះមុខ ដែលប្រជាកសិករយើងកំពុងប្រឈមមុខនៅក្នុងការធ្វើ ផលិតកម្មកសិកម្មពិពិធកម្មកសិកម្ម ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀង និងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ជាពិសេសរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រ ចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គាំទ្រនូវឯកសារបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ ដែលជាឯកសារគោលសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ខេត្ត-ក្រុង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនានានៅមូលដ្ឋាន និង អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់យកទៅអនុវត្តក្នុងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់ប្រជាកសិករនៅជនបទឱ្យទូលំទូលាយ និងទទួលបានផ្លែផ្កាល្អប្រសើរប្រកបដោយក្តីសង្ឃឹម។

រដ្ឋមន្ត្រី

អារម្ភកថា

ពាក្យពេញនៃ **បអប** គឺ "បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា" ។ បអប ពន្យល់ពីរបៀបអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីជួយដោះស្រាយបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ។ បអប ផ្ទុកនូវព័ត៌មានបទដ្ឋាន និងសំភារៈសម្រាប់ឱ្យមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យានេះទៅកសិករ ។ គោលគំនិតនៃបអប គឺដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់ឃុំ ស្រុក និងខេត្តនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ បអប ត្រូវបានគេសរសេរសម្រាប់អោយមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនិង ផ្នែកផ្សេងៗទៀតដែលបំរើការនៅក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មនៅតាមមូលដ្ឋានប្រើប្រាស់ ។ បអប មានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមនេះ :-

- អាចបត់បែនបាន-បអប អាចយកទៅអនុវត្តបាននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- សាមញ្ញ-បអប អាចប្រើប្រាស់បានដោយគ្រប់ផ្នែកដែលបំរើការនៅតាមមូលដ្ឋាន
- ងាយយល់-ងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់នូវព័ត៌មានសំខាន់ៗ

បអប ត្រូវបានកំណត់អាទិភាពដោយផ្អែកទៅតាមបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មសំខាន់ៗរបស់កសិករ តាមរយៈប្រភពជាច្រើនដូចជា ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានរបស់នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម (FSMIS) ដែលផ្ទុកនូវព័ត៌មាន សំខាន់ៗរបស់កសិករ ។ បញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ត្រូវបានគេវិភាគតាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធ កេ្សត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ (AEA) នៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ បអប មាននៅតាមស្ថាប័ន នានាដូចខាងក្រោមៈ

- វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវជាតិ
- ក្រុមកសិករ
- អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
- ទីភ្នាក់ងារស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ
- កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ
- ម្ចាស់ជំនួយ
- ផ្នែកឯកជន

បអប ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ។ បអប ត្រូវបានសរសេរដោយអ្នកឯកទេសដែលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ដូច្នេះ បអប ផ្ទុកនូវបទពិសោធន៍ល្អៗសម្រាប់អនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា ។ បអប ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យរបស់ក្រុមការងារបអប បន្ទាប់មកអនុម័តនិងអនុញ្ញាតដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទសម្រាប់ប្រើប្រាស់ នៅតាមមូលដ្ឋាន ។

មាតិកា

I-ប្រវត្តិនិងរដូវកាលដាំដុះ ២

១-អំពីរដូវកាលដាំដុះដំណាំបន្លែ ២

១.១-ដំណាំរដូវវស្សា ២

២-ដំណាំរដូវប្រាំង ៤

២-កត្តាសំខាន់ៗទាក់ទង និងការដាំដុះបន្លែក្នុងសួន ៧

២.១-ការបែងចែកតំបន់សម្រាប់ដាំដុះដំណាំបន្លែ ៧

២.១.១-តំបន់ខ្ពង់រាប ៧

២.១.២-តំបន់វាលរាប ៧

២.១.៣-តំបន់វាលទំនាប ៧

២.២-ប្រភពទឹក និងការកែប្រែគុណភាពទឹក ៨

២.២.១-ប្រភពទឹកធម្មជាតិ ៨

២.២.២-ប្រភពទឹកក្រោមដី ៨

២.២.៣-ការកែប្រែគុណភាពទឹកមានកំណកដីឥដ្ឋ ៨

២.២.៤-របៀបកែច្នៃទឹកក្រោមដី ៩

២.៣-ការប្រើប្រាស់ដីលើដំណាំនីមួយៗ ៩

២.៣.១-ដំណាំដែលធន់ទ្រាំខ្លាំងលើដីអាស៊ីត ឬដីជូរ :.. ៩

២.៣.២-ដំណាំធន់ទ្រាំមធ្យមលើដីអាស៊ីដ ឬដីជូរ : ៩

២.៣.៣-ក្រុមដំណាំធន់ទ្រាំខ្សោយលើដីអាស៊ីដ ឬដីជូរ : ១០

២.៤-ការកែប្រែជីជាតិដី ១០

២.៤.១-ប្រភេទដីល្បាយខ្សាច់ ១១

២.៤.២-ប្រភេទដីឥដ្ឋ ១១

២.៥-ការរៀបចំដីសម្រាប់ដំណាំបន្លែ ១១

៣-ដំណើរការដាំដុះពេញមួយឆ្នាំ និងការផ្លាស់មុខដំណាំ ១២

៣.១-ការដាំពេញមួយឆ្នាំ ១២

៣.២-ការដាំផ្លាស់មុខដំណាំ ១៣

II-ប្រភេទពូជបន្លែ ដែលអាចដាំក្នុងសួន និង ការរក្សាទុកបន្ត ១៤

១-ពូជដំណាំដែលរកបានក្នុងមូលដ្ឋាន និង ប្រភេទពូជមកពីតំបន់ផ្សេង ១៤

១.១-ពូជដំណាំដែលកសិកររកបានក្នុងមូលដ្ឋានផ្ទាល់ ១៤

១.២-ពូជដែលបានមកពីតំបន់ផ្សេងៗ ១៥

២-ការរក្សាទុកពូជបន្ត ១៥

២.១-ប្រភេទពូជដំណាំទុំមិនស្ងួត ១៥

២.២-ប្រភេទពូជដំណាំទុំស្ងួត ១៦

២.៣-វិធីសាស្ត្ររក្សាទុកគ្រាប់ពូជ ១៧

២.៤-គុណវិបត្តិនៃការទុកពូជបន្ត ១៩

៣-ប្រភេទដំណាំដែលមិនដាំដោយគ្រាប់ ១៩

៣.១-ការដាំឬបន្តពូជដោយគល់ និង មើម ១៩

៣.២-ការដាំដោយដើម ឬកំណាត់ធាង ១៩

III-ការរៀបចំសួនបន្លែគ្រួសារ ២១

១-ទីតាំង និងទំហំសួន ២១

២-របៀបធ្វើសួនបន្លែ ២២

៣-ការរៀបចំដីក្នុងសួន ២៣

៤-ការដាំ និងថែទាំដំណាំក្នុងសួន ២៤

៥-គំរូការគ្រាប់ពូជសម្រាប់ដាំដុះ ២៤

IV-ការគ្រប់គ្រងជំងឺ-សត្វល្អិត និងការការពារ ២៧

១-អំពីជំងឺសំខាន់ៗ និងការការពារ ២៧

១.១-ក្រុមជំងឺផ្សិត ២៧

១.១.១-ជំងឺរលួយគល់កូនដំណាំ (Damping-off) ២៧

១.១.២-ជំងឺផ្សិតគល់ ២៨

១.១.៣-ជំងឺផ្សិតលើស្លឹក និង ផ្លែ ២៩

១.២-ក្រុមជំងឺវីរុស ៣១

១.២.១-ការឆ្លងតាមរយៈគ្រាប់ពូជ ៣១

១.២.២-ការឆ្លងតាមបរិស្ថាន ៣១

១.២.៣-ការឆ្លងតាមសត្វល្អិតជាភ្នាក់ងារបង្ករោគ ៣១

១.៣-ក្រុមជំងឺបន្តដោយបាក់តេរី ៣៤

២-អំពីសត្វល្អិតចង្រៃសំខាន់ៗ ៣៦

២.១-ដង្កូវយោលទោង (Diamond back moth) ៣៧

២.២-សត្វខាគួរ (Flea beetle Leaf) ៣៧

២.៣-ដង្កូវស៊ីញៀ ឬ ដង្កូវផែនទី (Leaf miner) ៣៨

២.៤-ដង្កូវស៊ីរូងក្នួរសណ្តែក ៣៩

២.៥-រុយទិចផ្លែ ឬហៅថា ស្រវាំងរុច (Fruit fly) ៣៩

V-ការបង្កើនជីជាតិដី សម្រាប់ដំណាំបន្លែ ៤០

១-ប្រយោជន៍នៃជីកំប៉ុស្ដិ៍ ៤០

១.១-ប្រភេទជីកំប៉ុស្ដិ៍ស្ងួត ៤០

១.២-ប្រភេទជីកំប៉ុស្ដិ៍រាវ ៤១

២-ប្រយោជន៍នៃជីលាមកសត្វ ៤១

២.១-លាមកគោ និងក្របី ៤១

៣-ប្រយោជន៍នៃស្រកីដូង ៤២

៤-ការដាំផ្លាស់មុខដំណាំ ៤២

៥- ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច : ៤៥

VI-ផែនការ និងវិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយ ៤៧

១-ការទំនាក់ទំនងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ៤៧

២-របៀបជ្រើសរើសកសិករជាដៃគូ ៤៧

៣-ការកំណត់ជាអាទិភាព នៃគ្រួសារជាដៃគូ ៤៨

៤- ការរៀបចំសួនតាមលំនៅដ្ឋាន ៤៨

៥-ការណែនាំអនុវត្តជំហានដំបូង ៤៨
៦- ការបណ្តុះបណ្តាលជាក្រុម ៤៩
៧-ថវិកាសម្រាប់ការធ្វើបង្ហាញ ៥១
ឧបសម្ព័ន្ធ: ការជ្រើស និង ប្រើប្រាស់បន្លែសំបូរជីវជាតិ ៥៣
១-ការបែងចែកក្រុមបន្លែ ៥៣
២-ការប្រើប្រាស់បន្លែនីមួយៗ.. ៥៤
៣-សារធាតុសំខាន់ៗដែលសរីរាង្គមនុស្សត្រូវការ.. ៥៧

សេចក្តីសង្ខេបៈ

បញ្ហា : ប្រជាកសិករទូទាំងប្រទេសភាគច្រើន មិនបានរៀបចំគ្រប់គ្រងសួនបន្លែគ្រួសារអោយមានប្រសិទ្ធិភាព ខ្វះបច្ចេកទេសដាំដុះ និង វិធានការការពារ គ្រប់គ្រងលើកត្តាចង្រៃ ។

គោលដៅ : ដើម្បីបង្កើនផលិតកម្ម និងឱ្យមានបន្លែបរិភោគគ្រប់រដូវ ដោយមិនប៉ះពាល់ដល់សុខភាព កាត់បន្ថយការចំណាយពេលវេលា និងថវិកាក្នុងគ្រួសារ ។

វិធីសាស្រ្ត : ១- រៀបចំសួនបន្លែដែលស្ថិតនៅក្បែរផ្ទះ ឬក្រោយផ្ទះអោយបានត្រឹមត្រូវតាមប្រភេទបន្លែ ដោយត្រូវការផ្ទៃដីតូចៗ ទំហំ ពី ៨0 ទៅ ១២0ម៉ែត្រការ៉េ

២- ផ្តល់ការណែនាំពីប្រភេទដំណាំដែលលូតលាស់បានល្អ ក្នុងតំបន់អាកាសធាតុក្តៅ និងងាយរកបានក្នុងតំបន់ ព្រមទាំងប្រមូលផលបានរៀងរាល់ថ្ងៃ ។

៣-ធ្វើរបងការពារអោយបានមាំជុំវិញសួន

៤-ប្រើជីធម្មជាតិ និង កំប៉ុស្តិ៍ដែលអាចរកបាន ពីកាកសំណល់ផ្ទះបាយ និងលាមកសត្វផ្សេងៗ ដើម្បីកែប្រែគុណភាពដី និង បំប៉នដំណាំឱ្យលូតលាស់បានល្អ ។

-អ្វីទៅហៅថាសួនបន្លែគ្រួសារ : សួនបន្លែគ្រួសារ គឺជាការដាំដំណាំបន្លែចំរុះច្រើនយ៉ាង នៅជុំវិញលំនៅដ្ឋានរបស់លោកអ្នក ដែលប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសតាមគោលការណ៍ធម្មជាតិ ដើម្បីបំពេញតំរូវការគ្រួសារប្រចាំថ្ងៃ ។

តើសួនបន្លែគ្រួសារមានសារៈសំខាន់អ្វីខ្លះសម្រាប់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ? គឺផ្តល់នូវបន្លែបៃតងស្រស់ៗ សំបូរទៅដោយសារធាតុចិញ្ចឹម និងវីតាមីនគ្រប់ប្រភេទដែលធ្វើអោយរាងកាយមាំមួន សុខភាពល្អ និង កាត់បន្ថយបាននូវការកង្វះផ្ទែកអាហាររូបត្ថម្ភ ដល់គ្រប់សមាជិកគ្រួសារ ។

I-ប្រតិទិនរដូវកាលដាំដុះ

១-អំពីរដូវកាលដាំដុះដំណាំបន្លែ

ជាទូទៅ ដំណាំបន្លែជាច្រើនប្រភេទ តែងតែត្រូវការរដូវកាលមួយជាកំណត់ ពីព្រោះរដូវកាលមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងរបបទឹកភ្លៀង សំណើមបរិយាកាស សីតុណ្ហភាព របបខ្យល់ និងរយៈពេលនៃពន្លឺថ្ងៃ ។ នៅប្រទេសកម្ពុជាគេបែងចែកជា២រដូវធំៗ គឺរដូវវស្សា និង រដូវប្រាំង ។

រដូវវស្សា: ចាប់ពីខែ ឧសភា ដល់ខែ តុលា រដូវនេះអាកាសធាតុក្តៅ សីតុណ្ហភាពអាចកើនឡើងរហូតដល់ 28-30°C ហើយមានភ្លៀងធ្លាក់ច្រើន សំណើមបរិយាកាសឡើងខ្ពស់ រយៈពេលនៃពន្លឺថ្ងៃវែងជាងរយៈពេលយប់ ហើយអំពើនៃពន្លឺថ្ងៃមានសម្ពាធខ្លាំងមកលើផែនដី លក្ខខណ្ឌបែបនេះមិនអំណោយផលល្អដល់ការលូតលាស់ និង បន្តពូជរបស់បន្លែភាគច្រើន មិនតែប៉ុណ្ណោះថែមទាំងបង្កអោយកត្តាចង្រៃបំផ្លាញដំណាំទៀតផង ។

រដូវប្រាំង: ចាប់ពីខែ វិច្ឆិកា ដល់ខែ មេសា វាជារដូវមួយសមស្របដល់ការដុះលូតលាស់នៃដំណាំបន្លែ ព្រោះសីតុណ្ហភាពចុះទាប ចន្លោះពី 20-25°C របបខ្យល់ទៀងទាត់ ធ្វើអោយអាកាសធាតុត្រជាក់បង្គួររយៈពេលនៃពន្លឺថ្ងៃខ្លីជាងយប់ ពន្លឺថ្ងៃជាមធ្យម មានការប្រែប្រួល នៃសីតុណ្ហភាពរវាងពេលយប់ និងពេលថ្ងៃខុសគ្នា បន្តិចបន្តួច ហើយកំដៅដីកើនឡើងទាប ជាពិសេសពីខែ វិច្ឆិកា ដល់ខែកុម្ភៈ ។ ចាប់ពី ខែ មីនា ដល់ខែ មេសា អាកាសធាតុក្តៅខ្លាំង ហើយរំហួតក្នុងបរិយាកាសក៏កើតមានឡើង ធ្វើអោយដំណាំបន្លែជាច្រើនលូតលាស់ពុំបានល្អ ឡើយ ។

១.១-ដំណាំរដូវវស្សា

ដំណាំបន្លែភាគច្រើន តែងទទួលទិន្នផលខ្ពស់នៅរដូវត្រជាក់ ប៉ុន្តែមានដំណាំមួយចំនួន ដែលអាចទទួលផលបានពេញមួយឆ្នាំផងដែរ ដោយសារវាអាចធន់ទ្រាំបានទៅនឹងអាកាសធាតុក្តៅ ព្រមទាំងពន្លឺថ្ងៃវែង (រយៈពេលថ្ងៃលើសពី១០ម៉ោង) ។ យោងតាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវជាច្រើនឆ្នាំ នៅក្នុងតំបន់ជាច្រើនស្ទើរពេញប្រទេសកម្ពុជាអាចធ្វើអោយមានមូលដ្ឋានណែនាំអនុវត្តដំណាំរដូវវស្សារួមមាន : ដំណាំត្រកួនគោក ដំណាំត្រកួន ទឹក ដំណាំខ្ទឹមស្លឹក ដំណាំគុយឆាយ ដំណាំកញ្ឆែត ដំណាំជីម្រះព្រៅ ជីនាងវង ដំណាំម្ទេស ដំណាំត្រាវ ដំណាំក្តាត ដំណាំជីរណាដំណាំននោងជ្រុង ននោងមូល សណ្តែកកួរ ដំណាំឃ្លោក ដំណាំស្ពៃ វាត្រូវការរយៈពេលពន្លឺថ្ងៃ ចន្លោះពី ១០-១៣ ម៉ោងក្នុង ១ថ្ងៃ ហើយធន់នឹងទឹកភ្លៀង ព្រមទាំងសីតុណ្ហភាពក្តៅពី ២៥-៣០ អង្សារសេ ជាមធ្យម ។ ដូចនេះគេអាចដាំវាបានគ្រប់រដូវ ប៉ុន្តែនៅរដូវវស្សាត្រូវជ្រើសរើសយកប្រភេទដីមិនលិចទឹក (សូមមើលតារាងទី១) ។

ដំណាំទាំងនេះគួរចាប់ផ្តើមដាំវានៅដើមរដូវវស្សា និង រដូវទី២ គួរចាប់ផ្តើមពី ចុងរដូវវស្សា ចន្លោះពីខែកញ្ញា ឬតុលា អាស្រ័យដោយតំបន់ដាំដុះនីមួយៗ អាចធ្វើទៅបាន (សូមមើលប្រតិទិនទី១) ។

តារាងទី ១ : ប្រភេទ និងអាយុកាលនៃដំណាំសម្រាប់សួនបន្លែគ្រួសារ

ប្រភេទដំណាំ	ដាំដោយ	អាយុកូន	រយៈពេលត្រូវប្រមូលផល	រដូវត្រូវដាំ
១- ត្រសក់ចំណារ	គ្រាប់ផ្ទាល់		៤០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
២- ត្រឡាច	កូនបណ្តុះ	១៥ថ្ងៃ	៥៥ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
៣- ដំណាំម្រះ	កូនបណ្តុះ	១០ថ្ងៃ	៦០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
៤- សណ្តែកកួរ	គ្រាប់ផ្ទាល់		៥៨ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
៥- ល្ពៅ	គ្រាប់ផ្ទាល់		៧០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
៦- នននោង	គ្រាប់ផ្ទាល់		៥០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
៧- ត្រកួន	ទង និង គ្រាប់		៣០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
៨- ត្រប់	កូនបណ្តុះ	២៥ថ្ងៃ	៧៥ ថ្ងៃក្រោយដាំ	វិច្ឆិកា និង មិថុនា
៩- ម្ទេស	កូនបណ្តុះ	១០ថ្ងៃ	៧០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	វិច្ឆិកា និង មិថុនា
១០- ខ្ទឹមស្លឹក	មើម និង កូន		៤០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ធ្នូ និង ឧសភា
១១- ជីរណា	គ្រាប់ផ្ទាល់		៧៥ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ប្រក់ដំបូលពេញមួយឆ្នាំ
១២- ជីនាងវង	កូនបណ្តុះ	១៥ថ្ងៃ	៣៥ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
១៣- ជីម្រះព្រៅ	កូនបណ្តុះ	១៥ថ្ងៃ	៤០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
១៤- ផ្កាខាត់ណា	កូនបណ្តុះ	២០ថ្ងៃ	៣៥ ថ្ងៃក្រោយដាំ	រដូវវស្សា
១៥- ដើមម្អម	កូនបណ្តុះ	១៥ថ្ងៃ	៤០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
១៦- កញ្ឆែត	កំណាត់ទង		៣០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ដីសើមពេញមួយឆ្នាំ
១៧- ដំណាំឃ្លោក	គ្រាប់ផ្ទាល់		៧០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	ពេញមួយឆ្នាំ
១៨- ឪឡឹក	គ្រាប់ផ្ទាល់		៦០ ថ្ងៃក្រោយដាំ	រដូវប្រាំងនិងចុងរដូវវស្សា

តារាងប្រតិទិនទី១ ដំណាំរដូវវស្សា

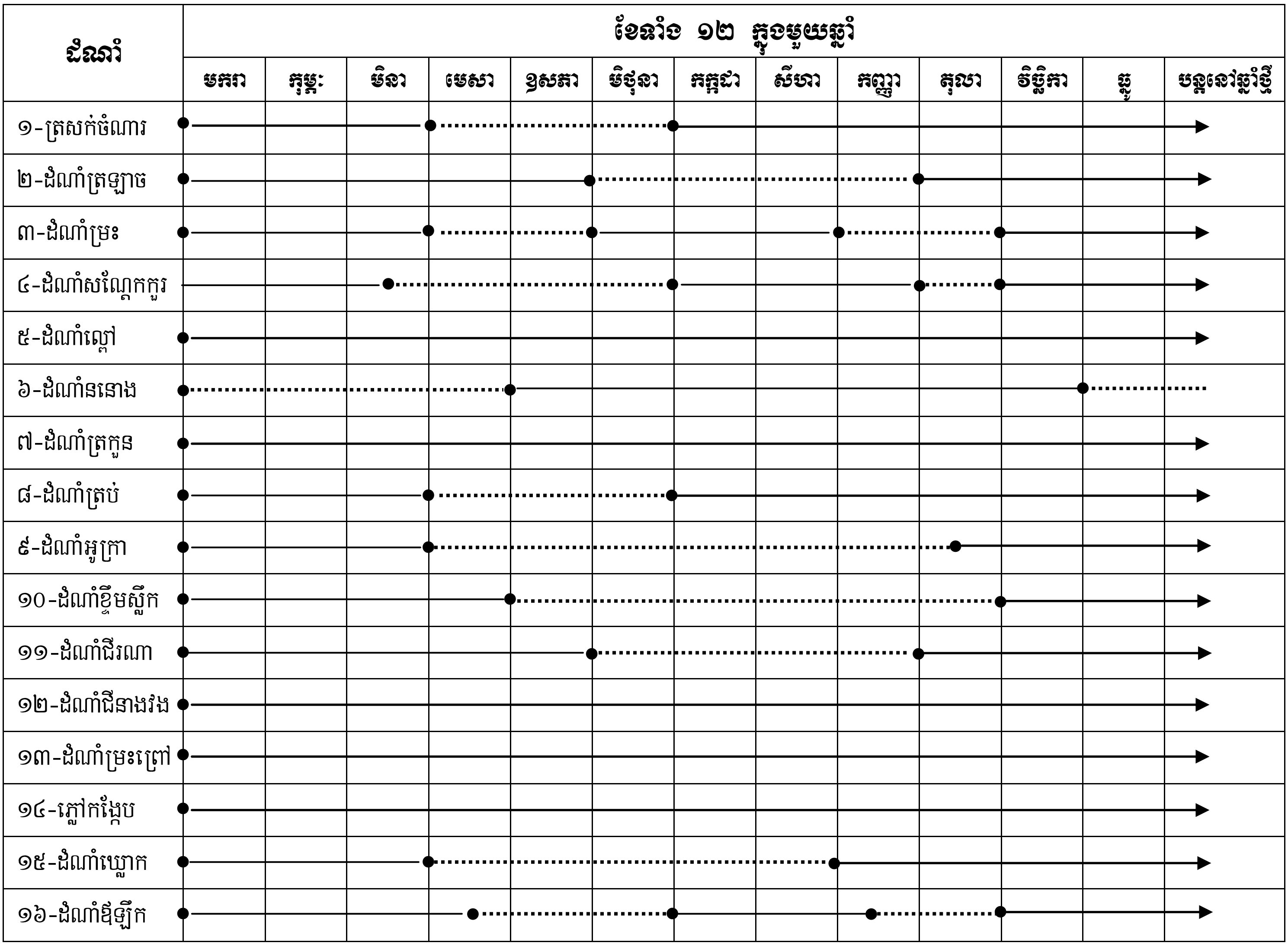

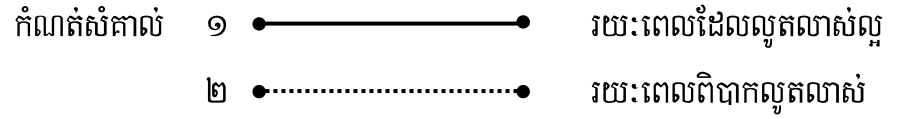

២-ដំណាំរដូវប្រាំង

អាកាសធាតុក្តៅ និង ត្រជាក់មានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងទៅលើការដុះពន្លក ការពន្លូតដើមដង និង ការបន្តពូជ ។ កាលណាលក្ខណៈជីវសាស្ត្ររបស់ដំណាំត្រូវការធាតុអាកាសត្រជាក់ បើយើងយកវាទៅដាំនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុក្តៅ និងនាំអោយការដុះពន្លក និងការវិវឌ្ឍន៍នៃដំណាក់កាលរបស់វាជួបនូវបញ្ហាយ៉ាងច្រើន អាចធ្វើអោយការលូតលាស់មិនដំណើរការបានល្អ គេហៅថា ពុល ឬ មិនធន់ទ្រាំ នឹង អាកាសធាតុ ។ ដូចនេះ ដំណាំរដូវប្រាំង វាសមស្របទៅនឹងរយៈពេលខ្លីនៃពន្លឺថ្ងៃ ពី ៨-១០ ម៉ោង ក្នុង ១ថ្ងៃ ហើយរបាយនៃពន្លឺមានភាពស្រទំ រីឯសីតុណ្ហភាពវិញជាមធ្យមពី ១៨អង្សារសេ ទៅ ២៥អង្សារសេ ក្នុងនោះមាន : ខាត់ណាផ្កា ប្រូកូលី ទំពាំងបារាំង ខាត់ណាក្តោប